

Ústav dějin umění a Ústav pro českou literaturu AV ČR si vás dovolují pozvat na workshop pořádaný v rámci programu Strategie AV21 Město jako laboratoř změny:

Měšťanská veřejnost diskutuje o umění

Instituce, sítě a kritická praxe v českých zemích v 19. století

Praha, Akademické konferenční centrum, 23.–24. listopadu 2023

Se vznikem moderní veřejnosti se v průběhu 19. století diskuse o umění ve střední Evropě začala přesouvat z užšího prostředí elit do veřejného městského prostoru (Reinhart Koselleck, Jürgen Habermas). Diskuse o umění se zde, v kontextu mediálních a institucionálních proměn, stala jedním z katalyzátorů veřejné sebeidentifikace, a dále tak spoluutvářela moderní národní společenství. Umělecký provoz, zahrnující kritiku, propagaci, transfer či výměnu uměleckých děl směřoval k nacionalizaci a autonomizaci literatury a umění (Pierre Bourdieu). Tento proces lze nahlížet jako zrod moderní geografie umění opřené o centra definovaná intenzivním uměleckým provozem, symbolickou „obchodní výměnou“ či soupeřením mezi sebou navzájem i mezi oblastmi považovanými v dobové perspektivě za umělecké periferie (Pascalle Casanova). Důsledky takto rozvrstvené geografie umění pro následné sebepojetí jednotlivých komunit lze konfrontovat s kritikou hierarchicky orientovaných dějin umění (Piotr Piotrowski) i s alternativním uvažováním o soudržnosti společenství budované na základě kultivace a sdílení hodnot i emocí (Barbara Rosenwein, Cristian Nae).

Cílem konference je na příkladu českých zemí a v konfrontaci s širším evropským kontextem prozkoumat utváření veřejných či polo-veřejných prostorů diskuse o umění (muzeum, galerie, výstavní síň, prostory obchodu, salón, foyer divadla, koncertní síň, klub či společnost) a relevantní mediální scény v komunikačních sítích (kritika, překlady, vystavování, propagace, časopisecká výměna). Budeme sledovat jejich vztah k vývoji národní literatury a umění, resp. jejich autonomizaci jako předpoklad postupné artikule modernistických proudů v umění. V souvislosti s tím věnujeme pozornost i vývoji představ o uměleckém díle, jeho specifické „politice“ ve střetu s tradičními představami o „pozitivním“ působení umění i principiálními poukazy na jeho nedokonalost ze strany kritiky (Steffen Martus). Současně se dotkneme otázky, jaké strategie generovalo městské prostředí, jeho média a umělecké instituce a jak se tyto strategie (např. mechanismy soupeření prostřednictvím periodik nebo výstavních aktivit) projeví v budování moderních komunit. Naším cílem je uvažovat nejen o historických a politických souvislostech popsané diversifikace, ale kriticky se dotknout také jejich důsledků, které v nejrůznějších podobách soupeření, srovnávání a vyloučení můžeme sledovat dodnes.

Zvláštní pozornost chceme věnovat těmto okruhům:

- městský prostor diskuse o umění v českých zemích, jeho aktéři a specifika, a komunikační sítě v místních i evropských souvislostech;
- veřejné versus soukromé v diskusi o umění a (auto)cenzurní mechanismy;
- instituce a média měšťanské veřejnosti z perspektivy diskuse různých uměleckých druhů;
- jazyky diskuse o umění v českých zemích, jejich regionální i nadnárodní souvislosti a formy mezikulturních transferů;
- strategie propagace, soupeření či kooperace jednotlivců, společenství i center, včetně „ideových“, nikoli pevně institucionálně organizovaných spolků

Své návrhy na příspěvky s anotací v rozsahu max 900 znaků pošlete na adresy:

dobias@ucl.cas.cz a machalikova@udu.cas.cz **do 30. června 2023**. O výběru příspěvků budete vyrozuměni v průběhu července 2023. Počítáme s finálními příspěvky v délce 20 minut.

Kolokvium je plánované jako dvoudenní, s mezinárodní účastí. Konferenčními jazyky budou angličtina a čeština. Vybrané a následně editované příspěvky plánujeme vydat tiskem.

Kolokvium se koná s finanční podporou výzkumného programu Strategie AV21 Město jako laboratoř změny a grantového projektu GAČR Literární kritika v českých zemích v době formování národních kánonů (1806–1858) (GA ČR 23-05437S).